

TIMÁR

*"És ahogy állok e zöld víz felett,
Valami nagy nyugalmat érzek: Tisza!"*

**TELEPÜLÉSKÉPI
ARCULATI
KÉZIKÖNYV**

TIMÁR

2017

www.timar.hu

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	4
2	Timár bemutatása	5
3	Örökségünk	8
4	Településképi szempontból meghatározó területek	13
	- <i>Belterületi településrész</i> - <i>Gazdasági területek</i> - <i>Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok</i>	
5	Ajánlások	21
	- <i>Telepítés</i> - <i>Magasság</i> - <i>Tetőhajlásszög</i> - <i>Tetőforma</i> - <i>Anyaghasználat és színek</i> - <i>Tornác, terasz, előtető</i> - <i>Ajtók, ablakok</i> - <i>Homlokzatképzés, anyaghasználat</i> - <i>Részletek</i> - <i>Kerítések</i> - <i>Kertek</i> - <i>Utcák</i> - <i>Közterek, közparkok, közkertek</i> - <i>Telepítés</i>	
6	Jó példák bemutatása – épületek, épített részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés) kerítések, kertek zöldfelületek kialakítása	39
7	Jó példák sajátos építményfajták – Sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések	44
8	Impresszum	47

Sorsunkat magunk alakítjuk, formáljuk olyanná, hogy napjaink küzdelme ne tűnjön hiábavalóságnak, hanem gyermekeink jövőjét is magában hordozza.

Nem tudjuk, hogy a régi timári családok hogyan gondolkoztak mindennapjaik alakulásáról. Nem tudjuk, bánatukat és örömeiket sem. Azt tudjuk, hogy a XI. század óta folyamatosan itt élték napjaikat elődeink, a régi timáriak, akik nem végeztek rossz munkát; olyan helyen telepedtek le, ahol minden földrajzi adottság meg volt arra, hogy településük ne tűnjön el a történelem sodrában.

Timár folyóparton, hegyek és fő közlekedési utak közelében, remek adottságú termőföldekkel határoltan terült el a Nyírség szélén, a Hegyalja közelében. Az adottságok azonban csak akkor "fordulnak termőre", ha azokat ki is használják.

Elődeinknek más gondokkal és kihívásokkal kellett megküzdeniük, mint a XX. század végén itt élő timáriaknak. Küzdöttek árvízzel, tűzvésszel és járványokkal. Sokszor kilátástalan helyzetben viaskodtak a hódító török és német csapatokkal. Volt úgy, hogy heteket, sőt hónapokat a nádasban töltöttek a kuruc hadak dúlásától menekülve, nem tudva, hogy mi lesz otthonukkal.

Egyvalami azonban összeköti a letűnt generációkat: mindig hazatértek szülőfalujukba. Hazatértek, mert tudták, hogy csak itt nyugodhatnak békében.

Azért fontos számunkra a községünk történelme, hogy erőt merítsünk nagyapáink mindennapjaiból, hogy a régmúlt üzenetét megértve olyanná formáljuk jelenünket, amely példaként szolgálhat gyermekeink számára, akik büszkén vallják majd: "én timári vagyok!"

Innentől már a honlapos szöveg van: A hagyományok őrzése szorosan összefonódik az új keresésével, mindennapjainkba való beépítésével. Ennek jegyében készült ez a honlap is. Ezennel meghívjuk egy virtuális látogatásra, amelyet – reményeink szerint – egy igazi is követ majd.

Türk János
polgármester

„Tudjuk, az idő nem áll meg, de vannak dolgok, értékek, amelyek a sürgető idő ellenére is megállnak. Emberi erőfeszítés kell, hogy elpusztítsuk vagy, hogy megőrizzük őket.”

/ Csoóri Sándor/

Bevezetés

A kézikönyv elsősorban a települési döntéshozók és a lakosság tájékoztatását segítő, szemléletformáló kiadvány.

Timár bemutatásával, értékei megismertetésével és építészeti útmutatóval tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy mindenki olyan házat tudjon építeni, ami önmagában is értékes, ugyanakkor a településképhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni. Folyamatosan tovább íródik, ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

A kézikönyv minden évben nyomon követi az újdonságokat, és gazdagabb képet mutat a településről.

2. Timár bemutatása

Timár Szabolcs – Szatmár – Bereg megyében, a Tisza-hát északi részén, a Tisza folyó bal partján helyezkedik el.

A külterületi határát a Tisza folyó két részre osztja. Megközelítése a 38-as főútról elágazó alsórendű úton a legegyszerűbb.

A Rétköz egyik szép Tisza-parti települése. A gyönyörű Tisza és holtágai halakban gazdagok, biztos halfogást ígérnek, jó horgásztanya. A Tisza-túra egyik kikötőhelye. Kompátkelési lehetőséggel a Bodrogekön könnyen megközelíthető.

Nevezetessége a görög katolikus templom és ikonosztáza.

A község első írásos említése 1067-ből való, melyben a szabolcsi vár birtokaként tartják számon.

A település neve tükrözi, hogy egykori királyi várnépek lakóhelye volt, a király timárai és a várispánság szolganépei lakták.

A timár foglalkozásnév ebből vált településnévvé. A falu a tatárjárás során minden bizonnyal elpusztult.

1245-ben már pusztaság volt, melyet IV. Béla adott királyi adományként Gud-Keled nembeli István comesnek. Egy ideig az egri püspökség tulajdonába tartozott, de a XIV. század elején a Bátor család kezébe került, akik három évszázadon át birtokolták.

A szatmári béke után a többi Rákóczi vagyon sorsára jutva kincstári tulajdomba került, s a jobbágyfelszabadításig ott is maradt. A kincstár római és görög katolikus „rutén” telepésekkel népesítette be.

A XIX. század elején a községet tűzvész pusztította el, de a század végére újból benépesült és 1930-ban már közel 1900 fő lakta.

Eredetileg egy utcás, szalagtelkes kis település a Nyugat-Nyírségben. A Tisza partvonalát követő Fő utcája – a mai Szabadság út – északra hajlóan félköríves, amelyek két végét a Ny-K irányú Kossuth utca köti össze.

A Kossuth utca e század elején alakult ki, amely azóta a Rakamazt Szabolccsal összekötő országút része.

A Kossuth utcától északra, azzal párhuzamosan halad a Kotán – sor – ma ez az Árpád utca -, amely már a múlt század közepére beépült. Az aránylag nagy méretű telkek eredetileg kétsoros beépítésűek voltak.

1763 - 1787

1806 - 1869

1869 - 1887

Az Első Katonai Felmérés

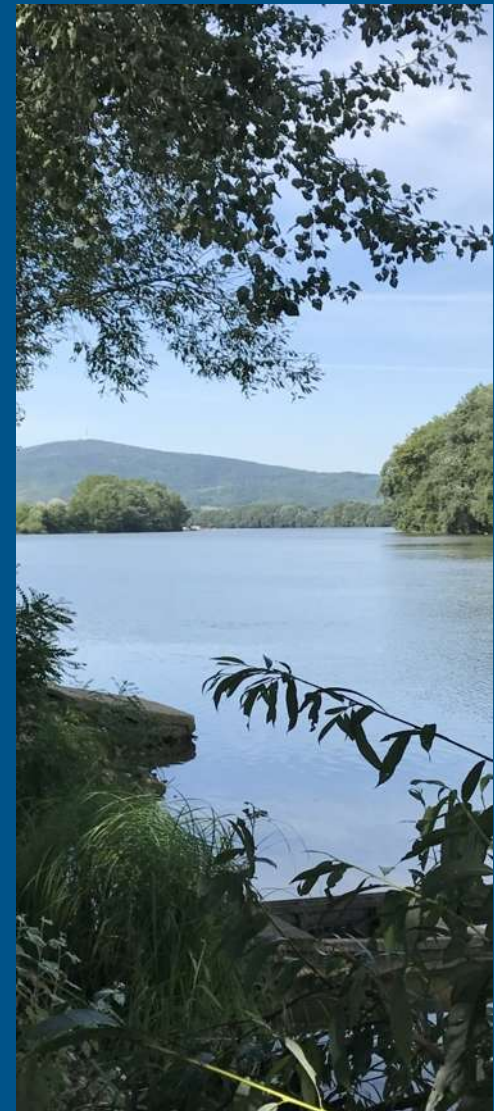

A Második Katonai Felmérés

A Harmadik Katonai Felmérés

*„Ottan némán, mozdulatlan álltam,
Mintha gyökeret vert volna lábam.
Lelkem édes, mély mámorba szédült
A természet örök szépségétül.”*

/Petőfi Sándor, Tisza/

3. Örökségünk

Országosan védett műemlékek:

Görög katolikus templom (Timár, Szabadság u. 23.)

1388-ban a falunak már volt temploma, amely a XVI-XVII. században protestáns kézbe került. 1744-ben egy fatemplomot építettek.

A XVIII. század közepére olyan állapotba került, hogy helyére már 1795-ben felépítették a mai templomot, melyet Szűz Mária tiszteletére szenteltek fel.

A régi templomból átkerült harangon 1780-as évszám olvasható.

Utcasornál beljebb, kis dombon álló egyhajós templom, késő barokk, belsejében boltozott.

Az épületet 1944-ben felrobbantották, a torony és a hajó első boltozatrésze elpusztult.

Jelenlegi homlokzatképzését 1948-ban kapta, ekkor építették újjá az elpusztult részeket, a boltozatot kijavították és újrafestették.

Berendezése XVII. századi barokk, illetve késő barokk: ikonosztáz, oltárok püspöki- és szószék, a szentély padjai. A templompadok a XIX. századvégiek, eklektikusak.

HELYI ÉRTÉKEK

A településen egyik helyi értéke a Lehel utcán található Jézus szíve templom – Római katolikus templom.

A templom jó állapotú, gondozott, szép környezetben található. Egész évben tartanak itt esküvőket.

A település másik helyi értéke a 290 helyrajzszámú közterületen álló kocsányos tölgy.

A községben élő egyetlen tölgyfa helyi jelentőségű természeti érték, ezért a település 1996-ban védetté nyilvánította.

A tölgyfát nem lehet kivágni, a környezetét művelni és gondozni kell.

TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Timár ősidők óta lakott település a Tisza partján, köszönhető ez a fekvésének.

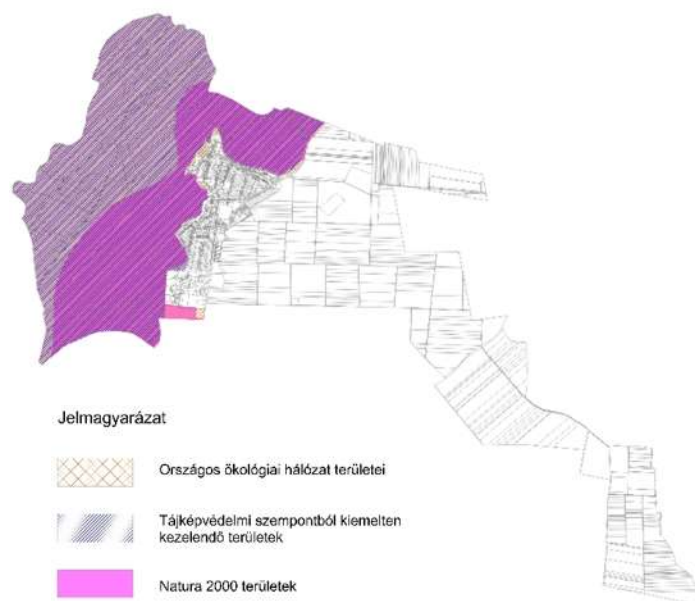
A település úgynevezett magasparton fekszik, ami azt jelenti, hogy a Tisza árterénél átlagosan 15 méterrel magasabban van.

Egyik legnagyobb különlegessége, hogy a Tisza mellett ilyen védett helyen kevés település van, melyet fokoz a tokaji hegy és hegyalja gyönyörű panorámája.

Említésre méltó a gyönyörű holtágak mellett, a Tisza-túra egyik kikötőhelye.

A holtágak halakban gazdag, biztos fogást ígérnek, kitűnő horgásztanya.

A település igazgatási területén található természeti értékek morotvák, gyepterületek, erdők. Jellemző erőtársulások gyöngyvirágos tölgyes, pusztai tölgyes, tatárjuharos, lösztölgyes, tölgy-köris-szil ligeterő.

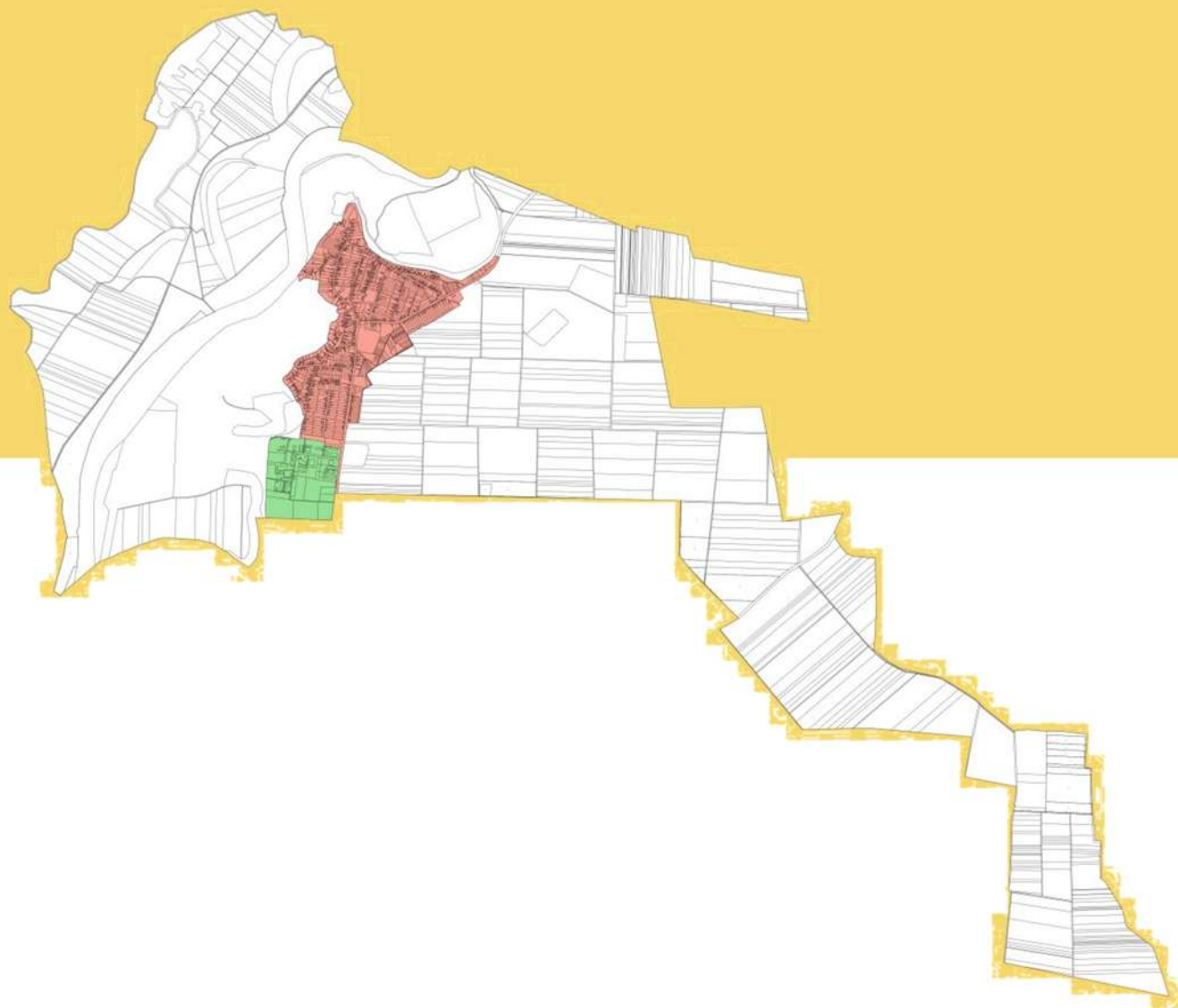

Timár közigazgatási területén található, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési körébe eső védett területekkel és településképi jelentőségű kategóriákkal – országos természetvédelmi oltalom alatt álló területek, Natura2000 területek, országos ökológiai hálózat övezetei, tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek.

A növénytelepítések során nem invazív, őshonos fajok telepítése javasolt. A védett természeti területeken reklámhordozók és reklám nem helyezhető el.

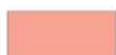

4. Településképi szempontból meghatározó területek

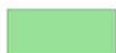

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

Jelmagyarázat:

Belterületi településrész

Gazdasági területek

Tanyák, beépítésre nem szánt területek és
külterületi mezőgazdasági majorok

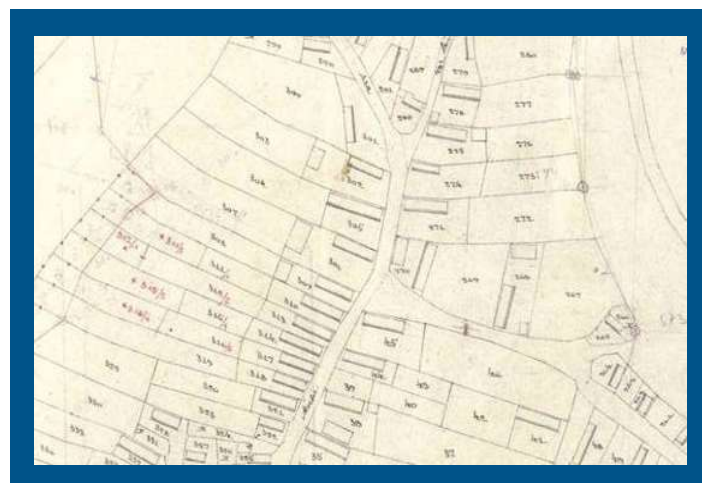

Timár ősidők óta lakott település a Tisza partján. Több ezer évvel ezelőtt lakott hely volt, köszönhetően a fekvésének. A falu úgynevezett magas parton fekszik, a Tisza árterénél magasabban van, ezáltal árvízről védett.

A település egyik különlegessége a fekvése, mert a Tisza mellett ilyen védett helyen kevés település van, ezt tovább fokozza a tokaji hegy és hegyalja gyönyörű panorámája. Elhelyezkedése miatt is kiemelkedik, hiszen folyóparton, hegyek és fő közlekedési utak közelében található, termőföldekkel határolva, a Nyírség szélén.

Timár eredetileg egyutcás szalagtelkes kis nyírségi falu. A Tisza folyását követő fő utcája északra hajlik, félkörívesen. A Kossuth utca a XX. század elején alakult ki, ez azóta is a Rakamazt Szabolccsal összekötő út része. A falu mellett attól nyugatra van a Szérű, amely korábban a cséplés és nyomtatás színtere volt. A lakosság főleg földműveléssel foglalkozik.

A nagyméretű telkek eredetileg kétsoros beépítésűek voltak.

TELEPÜLÉSKARAKTER – Belterületi településrész

Lakóingatlanok

A település eredetileg egyutcas szalagtelkes kis település a Nyugat-Nyírségben.

A Szabadság utca, a település fő utcája. Az út északra hajló, melynek két végét a Kossuth utca köt össze. Az oldalhatáron beépítés a jellemző.

A lakosság kiszolgálását szolgáló épületek – élelmiszerüzletek, vendéglátóhelyek – részben a lakóépületek átalakításával jöttek létre. A település döntő részét a falusias beépítésű lakóterület jellemzi.

Timár népi építészetére a jellemző a korábban vertfalú, és vályogfalú épületek. A tetőn korábban nádfedés volt, a századfordulótól palával és bádoggal fednek. Majd 1940-es évek elején a korábbi nádhéjazatot cserépre váltották.

A tetőszerkezet kialakítása utcánként, de akár utcaszakaszonként is eltérő.

Az épületek jellemzően hagyományosan oldalhatáron állóak. Az utcák előkertes beépítésűek.

A lakóházak külső megjelenésének két meghatározója van a homlokzat és a tetőforma. A tetőforma változatos, jellemző a lapostetős, sátoztetős épületek, valamint az utcára merőleges és az utcával párhuzamos gerincű kialakítások.

Közfintézmények

A település központi részén van jellemzően a települést ellátó igazgatási és oktatási funkciókat ellátó épületek. Itt található a Szabolcs Vezér Általános Iskola és Napközi Otthonos Óvoda, Községháza, valamint az Egészségház.

A középületi és szolgáltató funkciójú épületeknél az utcával párhuzamos nyeregvető kedvezőbb beépítést tesz lehetővé. Fontos, hogy az épület megjelenése az utcaképhez igazodva, de ne hivatkozva alakítsa és fejlessze a belső településképet.

Javasolt illeszkedési szempontok:

új ház építésénél célszerű a szomszédos épületek figyelembe vétele a telepítés, a magasság, tetőhajlásszög megválasztása során.

A tömeg és a homlokzatképzés segítse a kedvezően rendezett utcakép megtartását.

A bejáratok akadály mentesítése, a rámpái a közterületi adottságokhoz illesztése, úgy hogy ne zavarja az utcaképi megjelenést.

Tetőfelépítmények, napelemek homlokzati épületgépészeti elemek elrejtése, a homlokzat zavartalan érvényesülése.

Az épület tömegének és homlokzatának építészeti megoldása az épület rendeltetését kell tükröznie.

Napelemek esetén a tetősíkkal azonos szögű elhelyezés mellett érvényesüljön az arányos illeszkedés, ne a napelem domináljon a tető megjelenésében.

Törekedni kell az egyensúlyra a modern és a hagyományos formák között.

A belterületi településrészt településképi szempontból meghatározó területként javasolt kezelni.

TELEPÜLÉSKARAKTER – Gazdasági területek

A gazdasági területek jellemzően a külterületen elhelyezkedő területek. Timáron a gazdasági terület a belterülettől délre, a fő út mentén található, a lakóterülettől jól elhatároltan.

A gazdasági zóna funkciójában igyekszik kiszolgálni az ide települni kívánó vállalkozásokat. Az épületek a jelenlétükkel gazdasági, társadalmi, műszaki és technológiai fejlődést fejeznek ki.

Javasolt illeszkedési szempontok:

Az épület tömegét, elhelyezhetőségét, a tető kialakítását a rendeltetés határozza meg.

Az önálló gazdasági területen az egyszeri ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

Az egyszerű tömegeket különböző homlokzati elemekkel (előtető, burkolatok) tehetjük játékosná.

A gazdasági funkciójú épületek körül törekedni kell a nagyobb mértékű zöldfelület kialakítására.

A zöldfelületeknél törekedni kell az termőhelynek megfelelő őshonos növényfajok elhelyezésére. Ezzel biztosítva a környezetük ökoszisztémájának folyamatos rendszerű működését.

A gazdasági településészt településképi szempontból meghatározó területként javasolt kezelni

TELEPÜLÉSKARAKTER – Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok

A település külterületi része jellemzően beépítésre nem szánt terület.

A település külterületének jelentős része mezőgazdasági terület, a gabonafélék mellett a takarmánynövények vannak túlsúlyban, egy kevés zöldséggel-gyümölccsel.

Haszon növényei a burgonya, kukorica, búza, alma. Legjellemzőbb háziállatai a szarvasmarha, a juh és a sertés.

A Tisza folyó holtágai halászatra, horgászatra adnak lehetőséget.

A mezőgazdasági táblák többnyire burkolat nélküli utakon közelíthető meg.

Összefüggő erdőterületek a Tisza mentére jellemző fűz és nyárfás, de találkozhatunk akáccal és lágyszárúakkal.

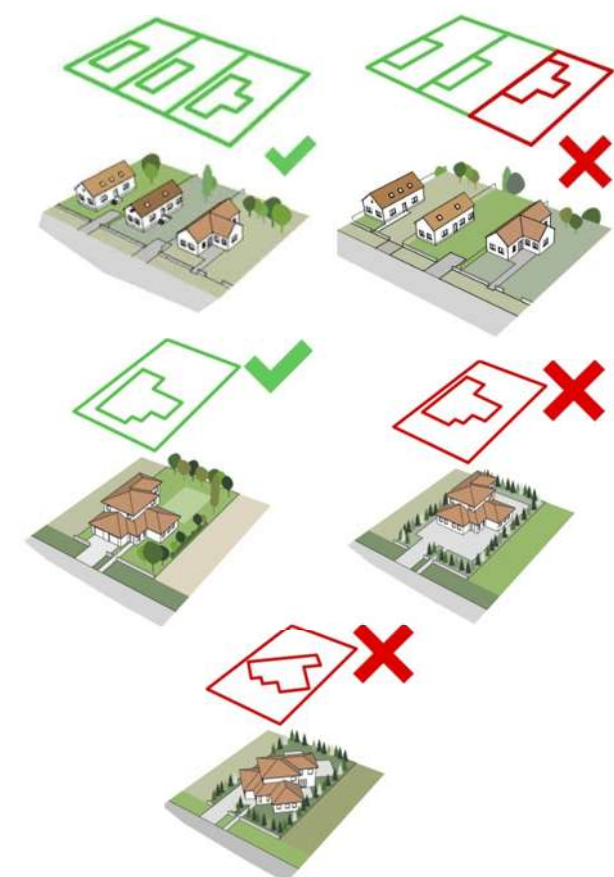

Több ritka természeti érték is található erre, Timár határában van több galéria, erdő, holtágak, ritka madarak fészkelő helyei – fekete gólya, kabasólyom – itt található Európa egyik legnagyobb partifecske telepe.

A tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok településrészt településképi szempontból meghatározó területként javasolt kezelni.

5. Ajánlások – Belterületi településrész

Építészeti útmutató

Telepítés

A településrészen a családi házak a telek oldalhatárán állnak, a telken belüli elhelyezkedésük az utcára párhuzamos és/vagy merőlegesek.

Nem elfogadható, ha a ház az utca vonalától elforgatott rendszerben van, valamint a telken nagy mértékben hátrahúzott ház.

Nem javasolt, a szabadon álló, a telek közepén elhelyezett épület, mivel így az épület csak a teljes körbezárásával alakítható ki védett kert, ami nem kívánatos.

A ház mellett és mögött növényzettel, ezzel is teret adva a természet adta jó közérzet élményének.

Magasság

Az érintett településrészen a házak magassága közel azonos. Arányos képet mutat.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetükben jellemző.

Nem javasolt a túl magas házak elhelyezése, nem illeszkednek a lakóterületi utcaképbe.

Tetőhajlásszög

Az érintett településrészen a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak közel azonos tetőhajlásszöggel kell épülniük

Nem javasolt a túl magas, illetve a túl alacsony tetőhajlásszöggel rendelkező házak elhelyezése.

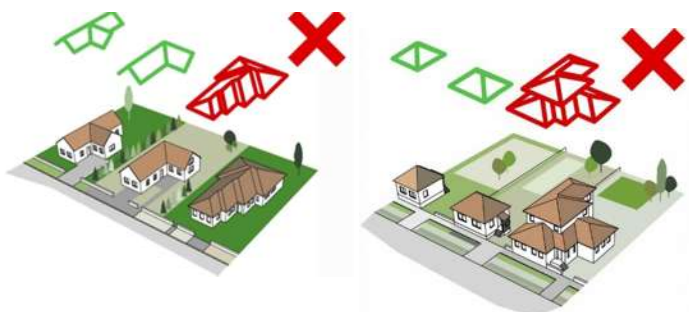
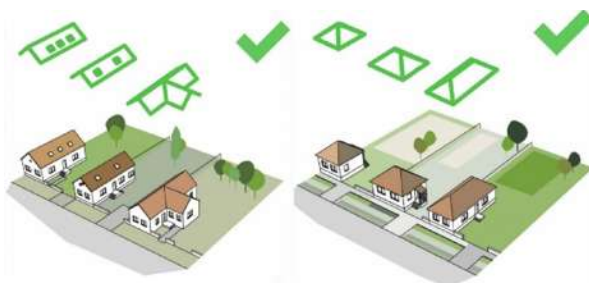
Tetőforma

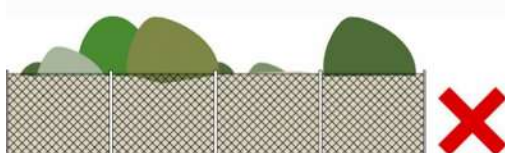
Az településrészen a házak tetőformája változatos. Jellemzőek sátoztetős épületek, de megjelennek a kontyolt tetők és az alacsonyabb hajlásszögű tetőformák is.

Új házak építésénél célszerű a szomszédban elhelyezkedő épületek tetőformáját figyelembe venni.

Amennyiben az építési telek körül egyszerű sátoztetős vagy nyeregtetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

Amennyiben az építési telek körül tördelt tetőformájú épületek állnak úgy oda ne egyszerű sátoztetős épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

Anyaghasználat és homlokzati színek

A településrész színvilága vátozatos, de többségében hasonló az anyag- és színhasználat. A homlokzatok színezete jellemzően pasztell, a felületek pedig vakoltak.

A házak külső karakterének megalkotása során figyelemmel kell lenni a harmónikus összkép megteremtésére. Ez könnyedén megoldható az egymáshoz illő homlokzati festék, nyílászárók és cserépfedések színének megtartásával.

Anyaghasználat során javasolt a téglá alkalmazása, a kerámia cserép fedés natúr, téglavörös, terrakotta, antik színben, valamint homlokzat színezésben a világos, pasztellszínek használata. Az épület homlokzatát dinamikusabbá tehetjük burkolt vagy festett lábazat alkalmazásával, illetve az ablakok körül elhelyezett díszítőelemekkel.

Nem illeszkedik a településképhez a feltűnő, kirívó színek használata, valamint rikító színű fémlemez fedés, burkolat.

Kerítés

A településrészen változatos szerkezeti kialakításúak a kerítések.

Nem alakult ki egységes kép. A legcélszerűbb az áttört és az oszlopos a kerítések kialakítása.

A tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak.

Lakóingatlanok

Tornác, terasz, előtető

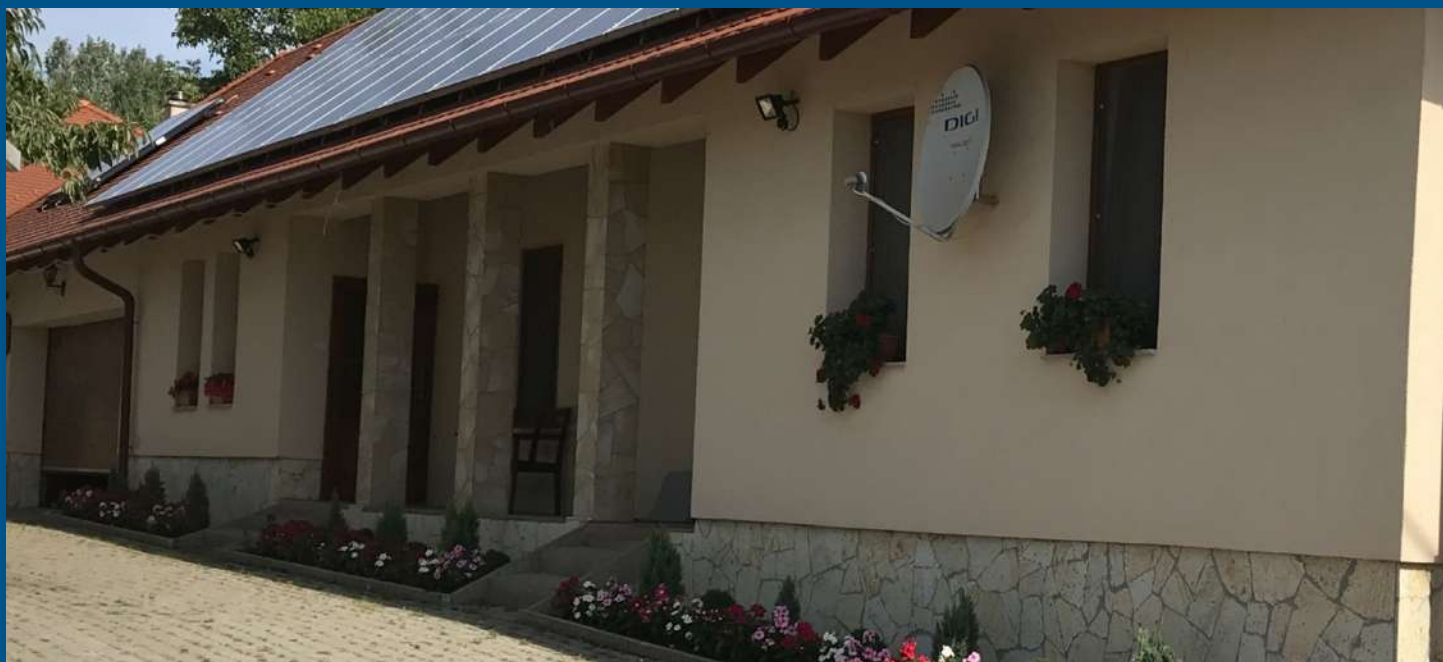
Új épület építésénél, felújításkor törekedjünk egy félig nyitott, zárt tér megalkotására. Ez a tér terasz, előtető vagy tornác formájában is fontos elemét képezheti épületünknek.

Ezek a terek arra alkalmasak, hogy kapcsolatot teremtsenek a természetes és az épített környezet között.

Az épület oldalán vagy az épület mögött kialakított terasz pihenés céljára alkalmas helyet biztosíthat számunkra.

Az épület egy szakaszán díszesen vagy egy egyszerűen kialakított előtető meghatározó karaktere lehet az épületnek.

Ajtók, ablakok

Az épület megjelenését és hangulatát nagyban befolyásolják a nyílászárók. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé

A hagyományos nyíláskialakítások a homlokzatokon jól megfigyelhető kétszárnyú, két- vagy háromosztatú, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással adják meg a településrészre jellemző családi házak jellegét.

Leginkább elterjedt a barna és fehér színű műanyag vagy pácolt, festett faanyagú nyílászáró alkalmazása.

Az utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kilakítani, illetve redőnyszekrény csak beépített, csak rejtett kivitelben létesíthető, a nyílászáróval megegyező színben.

Új ház építésekor érdemes körül járni a környéket és ihletet meríteni, hogy otthonunk arca segítse az egységes utcakép kialakítását.

Homlokzatképzés, anyaghasználat

Az utcai homlokzat az épület arca, nagyon fontos, hogy mi az arc, amit megjelenít.

Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására.

A magastető héjazására, illetve tetőfedés csere esetén világosabb vagy sötétebb árnyalatú égetett agyagcserép vagy ahhoz hasonló betoncserép használata javasolt.

Az egyszerű, jól kombinált színek alkalmazása gazdagítják és egésszé varázsolják otthonunkat.

Homlokzatképzés során színazonos, de anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok- a kő, téglák, vakolt felületek, faburkolat- részesítendőek előnyben.

Tűzfal jelenléte esetén kisméretű téglából falazott homlokzatrész teheti különlegessé a házat.

Részletek

A településkép önmagában is rendkívüli látványt nyújt, melyet csak tovább tarkítanak az egyedi részlet-megoldások.

Az egyszerű igényes, jól kitalált szépen megépített részletek gazdagítják épületeinket.

Egy különleges deszkaoromzat, és faszindely visszaidézi a régmúlt építészetének hangulatát.

Egy-egy burkolat, eresz vagy tetőcsatlakozás részlete jó minőségben elkészítve, de egy növény is szolgálhat díszítőelemként.

A házunkat különlegessé tehetjük olyan részletekkel, mint egy díszes postaláda, egy festett házszám táblával vagy az épületet egy ablak felett megjelenő motívummal is.

Kerítések

Jelen településrészen változatos anyaghasználattal találkozunk. Jellemző az áttört, illetve a fából vagy kovácsolt vasból készített kerítés

A természetes anyagok használata, mint a fa, vagy a fém kerítés jó példája lehet a harmonikus utcakép megteremtésének, de találkozhatunk kő, téglá anyagokkal is.

A kerítések kialakításakor át lehet venni a lakóépületnél alkalmazott anyagokat és színeket is. Ezzel még harmonikusabb és egységesebb képet alapíthatunk ki.

A tömör, falszerű nem átlátható kerítések kialakítása kerülendő.

Kertek

A kert az épülethez szorosan tartozó, azzal egyenértékű, élettér erősítő hatású természeti környezet. Az otthonnak az a része, ahol a természettel érintkezik az ember.

Minden kert egyedülálló. Fekvése, klímája, talaja, kialakítása és a ház, amelyet körülölel és meghatározza az alaphangulatot.

A településrészeire jellemző elő- és oldalkert, amely nem csak díszítő, hanem védelmi szerepet is ellát. Az előkertünkben csempésszük be a környező táj elemeit, formáit és színeit. Illeszkedjünk az épület stílusához, színvilágához. Fontos, hogy a kert meghitt, rendezett és hangulatos legyen. Megteremtése cserjék, honos és díszes virágok ültetésével törekedhetünk.

A garázst lehetőleg az épületekben alakítsuk ki, hogy több hely maradjon a kertben és ne terhelje a környezet látványát egy újabb építmény. Az oldalkertben pergola alakítható ki, melynek az anyaga fém vagy favázis legyen.

Az utcai, valamint kerti gyümölcsösök és rendezett kertek jó példával szolgálnak arra, hogy a portánk rendbetartásával hozzájárulhatunk az épített és természeti környezet összhangjához.

Utcák

Az utca meghatározó fontosságú és jelentőségű egy település életében.

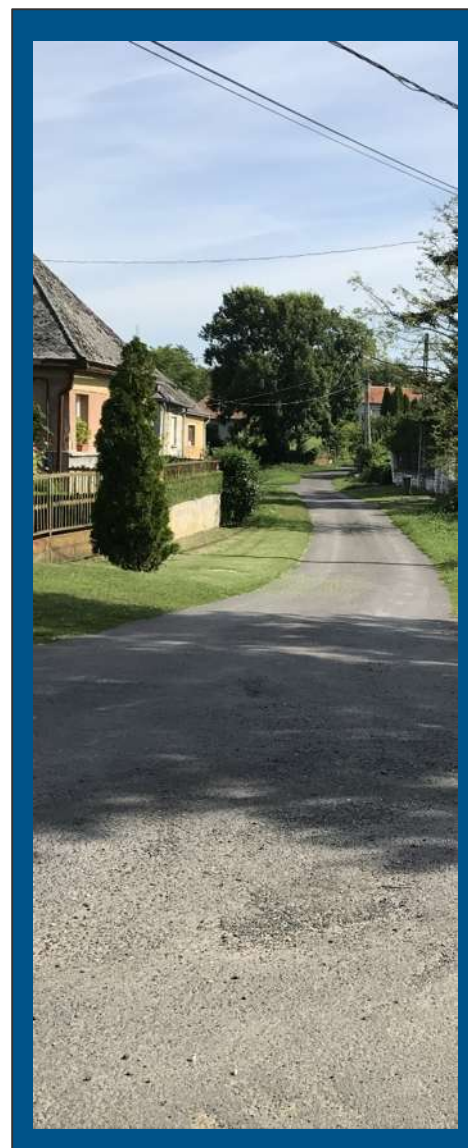
Tervezéskor fontos, hogy alkalmazkodjunk a meglévő utcahálózathoz, a környezeti adottságokhoz és az építészeti elemekhez.

Ha az utcán végig sétálunk megfigyelhetjük a jellemző beépítési módokat.

Fontos a tiszta, egyenes vonalvezetésű utcára való törekvés, kialakításkor kerüljük a zegzugos helyeket.

A település barátságosabbá tétele érdekében igyekezzünk utcákat több növényvel és kertészeti elemmel díszíteni.

A település több növény és állatfajnak ad otthont. A közút mellett elhelyezett oszlopfőkön gólyafészkeket láthatunk.

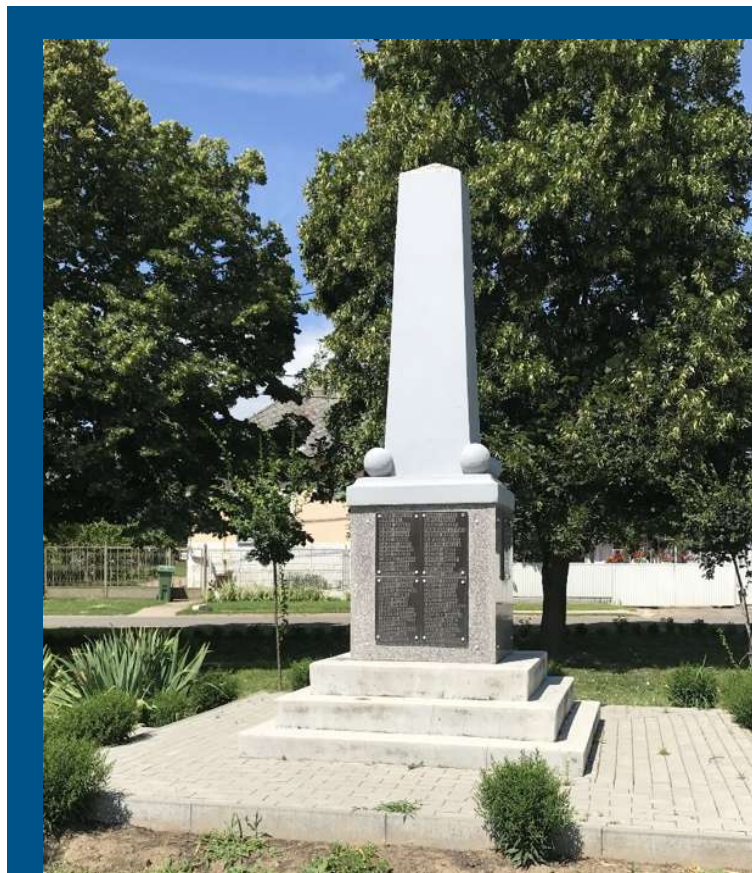
Közterek, közparkok, közkertek

A közösségi szabadterek, ahol településhez, településrészhez és a helyi közösségek tartozásunkat a természethez kapcsolódva szabadon építhetjük fel. Mivel rendszerint hosszabb ideig tartózkodunk ezeken a helyeken megjelenésük fokozatosan fontos.

Közparkok, közterek tervezésekor alkalmazkodjunk a már meglévő utcahálózathoz, teresedésekhez, építészeti elemekhez és a környezeti adottságokhoz.

Timáron köztérként funkcionál az Egészségház mellett található tér. Virágokkal beültetett- és rendezett zöld felületével hozzájárul a település kellemes hangulatához. A közterületek többi részét az utcai zöldsávok teszik ki.

A megfelelő mennyiségű és minőségű teret szükséges biztosítani a tevékenységekhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva a növekedésükkel és egymásra árnyékolásukkal.

Közüntézmények

A belterületi településrészen jelenlévő közüntézmények a Szabolcs Vezér Általános Iskola és Napközi Otthonos Óvoda, Községháza, valamint az Egészségház.

Az épületek megjelenését a homlokzati összképét a nyílászárók alakítják. A hagyományos nyílászárók kialakítása figyelhető meg, melyek egy- vagy kétszárú, fa és műanyag ablakok. Jellemzően keskenyebb hosszanti kialakításúak. Az utcai homlokzatra szimmetrikusan vannak kialakítva, dinamikus vonalvezetéssel megadják az épület hangulatát.

A középületeknél a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakok kerüljenek beépítésre. Az új épület építéskor a homlokzati színvilághoz illeszkedő színű nyílászárókat részesítsük előnyben.

Az utcai homlokzat az épület arca. Kialakításkor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására.

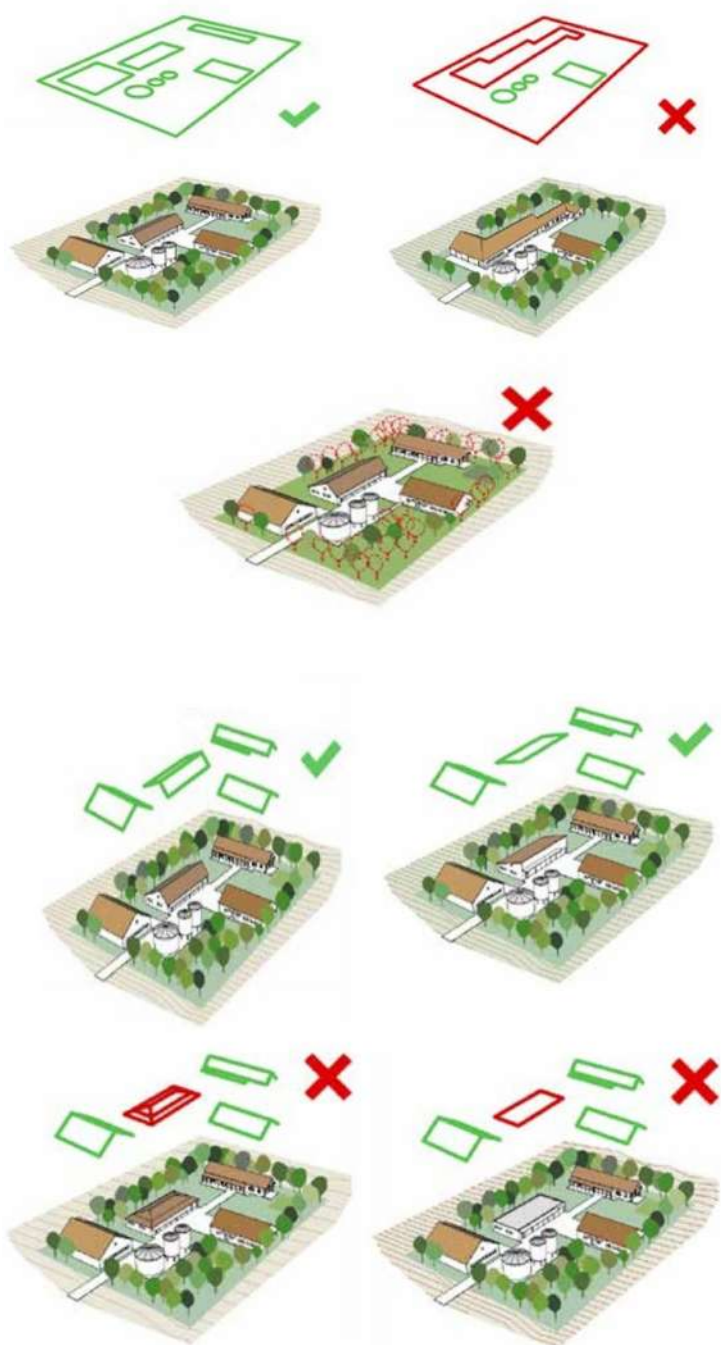
A túldíszített épület hamar elveszíti érdekességét, zavaróvá válhat a településképből. A jól megválasztott homlokzatburkolat nemcsak hangulatot áraszt, hanem az épület védelmét is szolgálja. Az egyszerű jól kombinált színek alkalmazása gazdagítja és egészséges varázsolja az épületet. A színes homlokzatról a fehér színű kiemeléssel teheti az épületet különlegessé, ez jól megfigyelhető Községháza épületénél. A tetőfedésre égetett agyag cserép- vagy betoncserep használata javasolt.

Az épület utcai harmóniájának biztosítását az épület egyes részleteinek kidolgozása elősegítheti.

A különböző funkciójú épületeknél a telekhatáron megjelenő kerítések egymástól eltérő képet mutat. Középületek tekintetében a növényvel határolt telekhatárolás, valamint az áttört kerítés alkalmazása javasolt.

5. Ajánlások – Gazdasági területek

Építészeti utmutató

Telepítés

Telepítéskor a gazdasági épületeinket igyekezzünk a kiszolgáló és szolgálati épületektől megfelelő távolságban, tagoltan elhelyezni.

A túl szoros, tagolatlan telepítés nem javasolt.

A telkünknél beépítéskor, a gazdasági funkcióból eredő nagyobb környezeti terhelést igyekezzünk ellensúlyozni több zöldfelület létrehozásával. Ennek megfelelően épületeink közvetlen és közvetett környezetében törekedjünk kétszintű, illetve háromszintű növényállomány ültetésére (fák, bokrok).

Tetőforma

Timár gazdasági területén a nyeregtetős, félnyeregtetős tetőforma a javasolt.

A tetőhajlásszög a szerkezeti tartóváz adottságaihoz igazodjon, ne legyen 45 °-nál meredekebb.

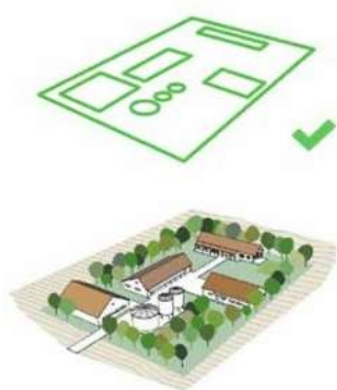
Anyaghasználat és homlokzati színek

Az érintett településrészen a cserépfedés, a cserepes lemezfedés, valamint a szendvicspanel és a lemeztető fedés az elfogadott. A lemez lehet hullám és trapézlemez.

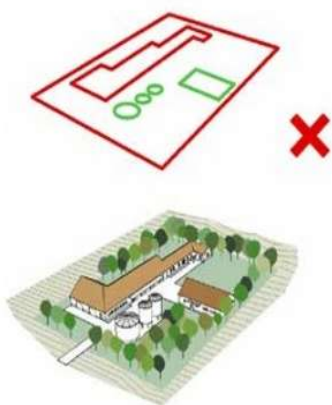
Az épület színhasználata során kerülendő a harsány színek használata.

5. Ajánlások – Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok

Különálló épület elhelyezése jó telekhasználatot biztosít.

A tömbösített elrendezés nem javasolt.

A kevés fa nem biztosítja a megfelelő szélvédelmet.

Építészeti útmutató

Telepítés

A tájvédelmi jelentőségű településrészen fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást - építést területhasználatot megvalósítani.

A beépítésre nem szánt jelleg megtartása érdekében építési beavatkozások esetében a tájba illesztés, a tájkarakter megóvása elsődleges szempont.

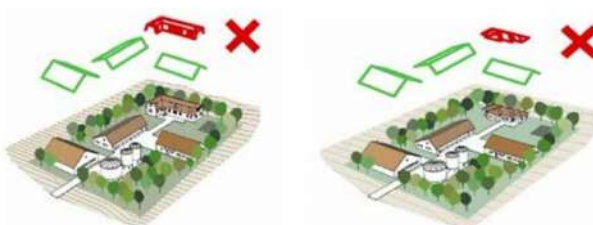
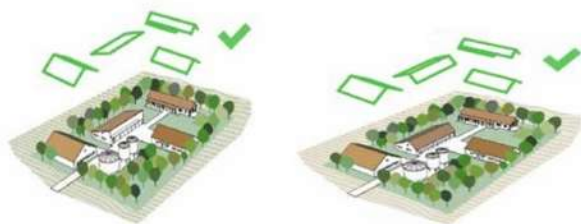
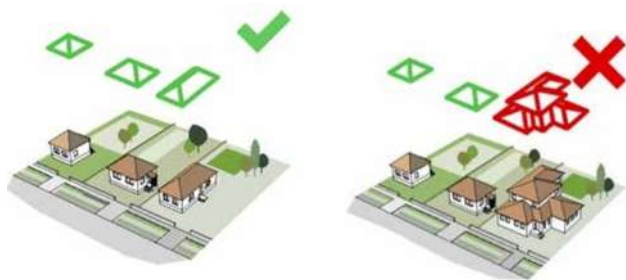
A tájba illesztés a nem védett területeken is elsődleges szempont.

Telepítéskor a mezőgazdasági, valamint állattartó épületeinket a kiszolgáló és lakó épületeinktől megfelelő távolságban, tagoltan kell elhelyezni.

A túl szoros, tagolatlan telepítés nem javasolt.

Külterületen kiemelten fontos a szélvédelem, beépítéskor igyekezzünk több zöldfelületet kialakítani, törekedjünk kétszintű, illetve háromszintű növényállomány ültetésére.

A természetvédelmi terület megóvása érdekében az alkalmazott növényvilág lehetőleg őshonos növényfajokból álljon.

Tetőforma

A gazdasági területeken jellemzően a nyeregtetős és félnyeregtetős tetőforma is elfogadott.

A lapos tető, túlságosan tördelt vagy a manzard tetőforma nem javasolt, nem illeszkedik a tájképbe.

Anyaghasználat és homlokzati színek

Az épület külső színezésekor világos, tájhoz illő színek használata javasolt. A héjfalás cseréppel és fémllemezzel elfogadott, tájba illő színek használata javasolt.

Magasság

Az érintett településrészekben beépítéskor törekennünk kell, hogy a házak magassága közel azonos legyen.

A tetőhajlásszög ne legyen 45°-nál meredekebb.

Nem javasolt a túl magas vagy túl alacsony házak elhelyezése.

Kerítés

Áttört és növényzettel történő telekhatárolás javasolt, amennyiben a telepített technológia igényli abban az esetben a tömör, nem átlátható megoldások is elfogadhatóak.

Ne használjunk zavaró, tájidegen határolóelemeket.

Jó példák bemutatása

Épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés) kerítések, kertek zöldfelületek kialakítása

Remek példáját láthatjuk egy régi ház felújításának.

Modern mégsem hivalkodó. Az alkalmazott anyagok és színek, a vakolt falfelületek, az ereszcsonna együttesen harmonikus és esztétikus megjelenést áraszt.

Az épületen a természetes és egymással harmóniában lévő anyaghasználat (a fa, kő) a kiemelkedő.

Az oszlopos, lábazatos kerítés anyagában és színvilágában illeszkedik az épülethez. Kedvező utcafény megjelenést biztosít.

Az épületen jól megfigyelhetők az elhelyezett napelemek.

A háztetőkön megjelenő napelemek esetén a tetősíkkal azonos szögű elhelyezés mellett érvényesüljön az arányos illeszkedés, ne a napelem domináljon a tető megjelenésében.

A népi építészeti hagyományok kedvelőinek remek példaként szolgál a képen látható épület.

Az épületen a természetes és egymással harmóniában lévő anyaghasználat a kiemelkedő.

A telekhatáron elhelyezett kerítés, formájában, anyag és alkalmazott színhasználatával kiegészíti az épületet.

Az alkalmazott anyagok habár egyszerűek és különbözőek, de egységessé varázsolják az épületet.

Jó példája látható az egységes utcakép kialakításának. A homlokzati színek, a tető héjalása, a telekhatáron álló kerítések azonos színvilága, egységes szép arculatot mutat.

Az épületeken a természetes és egymással harmóniában lévő anyaghasználat a kiemelkedő. A színek használata és az alkalmazott anyagok egyszerűek, de mégis egységes képet mutatnak.

Szép példáját láthatjuk egy régi épület rekonstrukciójának a Szabadság utcán található Községháza esetében.

Az épület meghatározó értéke az utcai homlokzat.

Amennyiben álmaink otthonát egy modern, mediterrán házként képzeljük el a képen látható épület követendő példa lehet számunkra. Az alkalmazott anyagokkal az épület - a lábazattól a cserépfedésig - különleges, friss és modern hangulatot áraszt.

Néhány jó példa helyben alkalmazható sajátos épületekre, építészeti részletekre, kerítésekre, kertek és zöldfelületek kialakítására

Jó példák sajátos építményfajták –

Sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A reklámok, reklámhordozók településünk arculatának szerves részét képezik, mint az épületek vagy növényzet.

A reklámok célja elsősorban a tájékoztatás, ennek megfelelően azok szín és anyaghasználata figyelemfelkeltést és néha akár a megdöbbenés élményét hivatottak elérni. Az utcaképbe illőnek kell lennie.

Az épületek megjelenését nagyban befolyásolhatják a gépészeti berendezések, a klímaberendezések, napelemek stb.

A reklámok, cégek településünk arculatába való beillesztése egy igen nehéz feladat, lehetőségeinkhez mérten törekedjünk az igényes reklámhordozók elhelyezésére.

A közterületi tájékoztató táblák lehetőleg természetes anyagból készüljenek, fontos, hogy az utcakép rálátását és adott esetben a kilátást ne akadályozzák.

Egy reklámhordozó tervezésekor, elhelyezésekor vegyünk figyelembe épületünk karakterét, az alkalmazott anyagokat, hogy reklámunk részét képezze épületünknek, de mégis elérje tájékoztató funkcióját.

Néhány jó példa helyben alkalmazható sajátos építményfajtákra, reklámhordozókra és egyéb műszaki berendezésekre

„Bármelyik rétegét is tagadjuk meg, fojtjuk el saját történelmünknek, az a nemzeti, táji, kulturális és történelmi identitástudat belső meghasonlottságához vezet. Minden igaz kultúra alapja az ősök tisztelete.”

/Meggyesi Tamás/

IMPRESSZUM

Készítette:

Ugochukwu Georgina

településtervező,
terület- és településfejlesztési szakértő

Minden jog fenntartva!

Tervezők:

Labbancz András – *okl. településmérnök,
terület- és településfejlesztési szakértő*

Önkormányzati közreműködők:

Türk János - *polgármester*

Marosán Andrea - *főépítész*

Köszönetnyilvánítás

Köszönet a tervezőcsoportnak, akik munkájukkal hozzájárultak Timár Településképi Arculati Kézikönyv elkészüléséhez. Köszönet az önkormányzati résztvevőknek, a folyamatos iránymutatásért és az együttműködésért továbbá külön köszönet a lakosságnak, akik hozzájárulásukkal támogatták e szakmai kiadvány létrejöttét.

Felhasznált irodalom:

- Timár Község településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és alátámasztó munkarészei;
- Timár Község honlapja (www.timar.hu)
- Magyarország Településképi Arculati kézikönyv, 2017 (szakmai előkészítő anyag)
- Lechner Tudásközpont- Építészeti útmutató (ábragyűjtemény)
- Szabolcs - Szatmár Megye Műemlékei
- Internet
(www.mapire.eu.hu; www.wikipedia.org.hu;
www.epiteszforum.hu)

Timár Község Önkormányzata

4466 Timár,
Szabadság út 100.

(06-42) 370-224
timarph@eszaknet.hu
www.timar.hu